

Telen uit de grond biedt voordeel

Janjo de Haan
Foto agd./media

Zijn teelttechnieken uit de glastuinbouw geschikt voor gewassen in de buitenlucht? Het PPO wil die vraag beantwoorden. De nieuwe technieken lijken perspectiefvol.

DOOR JAN ENGWENDA

Vlak naast het erf van het PPO-proefbedrijf in Vredepeel staan verhoogde stellingen waar aardbeien en prei in staan. Sommige stellingen zijn leeg. Daar hebben andere gewassen in gestaan. De stellingen horen bij een onderzoek door het Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO-WUR), dat loopt van 2009 tot en met 2013. Het PPO wil weten of het mogelijk is vollegrondsgewassen te telen in water of op substraat. Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met de Proeftuin Zwaagdijk en gefinancierd door overheid, Productieschap Tuinbouw en het bedrijfsleven.

De aanleiding voor het onderzoek stamt uit 2007, zegt PPO-onderzoeker Janjo de Haan. "Toen werd duidelijk dat het erg lastig zou zijn voor de vollegrondstelen op lichte grond om te voldoen aan de toekomstige bemestingsnormen. Daarom testen we of de teelt uit de grond een optie is. We testen de teelt op water en op substraten als veen, zand en kokos. De technieken worden al toegepast in kassen bij groenten, aardbeien en potplanten en in de boomkwekerij. Wij testen het telen uit de grond van diverse bladgewassen, prei, kool, aardbei, bloembollen, zomerbloemen, vaste planten, appel, en blauwe bes in de buitenlucht."

Het heeft diverse voordelen om de teelten uit de grond te halen. De Haan: "Er is geen uitspoeling van meststoffen, waardoor de teler kan voldoen aan de milieueisen. Bovendien stellen supermarkten eigen aan residuen en reinheid van het product. Daar kun je met de teelt uit de grond gemakkelijker aan voldoen.

Foto's PPO

Het PPO test de teelt van sla in bakken.

Ook kun je de aanvoer naar de supermarkten beter reguleren dan bij teelten in de vollegrond."

Bij de teelt van gewassen uit de grond heb je geen last van moeilijk te bestrijden bodemziekten en plagen, waardoor veel minder gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn. De Haan schat dat de reductie varieert van 50 tot 100 procent. "Maar dan moet je wel voorkomen dat de teeltstellingen besmet raken met ziektekiemen. Uit de glastuinbouw weten we dat een besmetting zich zeer snel kan verspreiden. Bij onze proefopstellingen hebben we daar tot nu toe geen last van gehad. Behalve bij één opstelling waar alle zomerbloemen snel ziek werden na een besmetting."

Gedurende het groeiseizoen blijven de gewassen gezond. Volgens De Haan zijn niet of nauwelijks ziekten geconstateerd. "In de prei zagen we geen trips, wat in de vollegrondsteelt veel voorkomt. Bij de sla hebben we minder tegen luis hoeven te spuiten."

Bij teelt uit de grond heb je geen lastige bodemziekten

Een punt van aandacht is de overgang van de kweekplantjes naar de teeltopstelling in water. De Haan: "Veel gewassen worden opgekweekt in de grond, zoals prei, of in substraat, zoals sla in perskultuur. Maar in grond gevormde wortels zijn niet aangepast aan de groei in water. Die overgang levert de plant stress op. Daar zoeken we een oplossing voor."

De opbrengsten van de gewassen waren hoger dan in de vollegrond. Bij prei in de vollegrond oogst een teler 35 tot 40 ton van een hectare. De Haan: "Bij onze proefopstelling haalden we een zeven keer zo hoge productie, omdat we vier teelten achter elkaar konden doen. Bovendien staan in de proefopstelling tachtig tot honderd planten per vierkante meter. In de vollegrond zijn dat zestien tot twintig preiplanten." Het PPO heeft geen kosten/baten analyse gemaakt

De plant haakt de voeding direct uit het water in de bak.

De prei groeit in plastic buisjes in plaats van in de grond.

Groentelers testen telen van sla uit de grond

Het bedrijf Pater en Co in het Noord-Hollandse Waarland heeft ervaring met het telen van enkele soorten sla uit de grond. De groentelers zijn daar vorig jaar een proef mee gestart, vertelt Dave Smit, één van de directeur/eigenaren van de firma. "Dit jaar hebben we de op- pervlakte uitgebreid naar 5.400 vierkante meter. De plantjes groeien in potjes die in een kunststof plaat staan. De plaat drijft op het water waar de wortels van de plantjes in groeien."

Smit benadrukt dat het een proef is. "We kunnen nog niks zeggen over de verhouding tussen kosten en baten. Maar het telen van de sla gaat goed. De grote voordelen zijn dat we

bij de sla vrijwel geen gewasbeschermingsmiddelen meer nodig hebben, de teelt heeft geen oppervlaktewater nodig en er vindt geen uitspoeling plaats van mineralen naar het milieu. Bovendien kun je vaker oogsten. We halen de drijvende platen uit de bakken om te oogsten. Dat gaat een stuk gemakkelijker dan oogsten uit de vollegrond."

Smit weet nog niet of de firma de teelt uit de grond gaat uitbreiden. "We moeten het teeltsysteem nog afbouwen. Komende winter gaan we bekijken of we afzet kunnen regelen voor andere gewassen die in zo'n systeem worden geteeld. We willen eerst de afzet hebben geregeld voor we met een nieuwe teelt beginnen."

	PRODUCTIE AKKERBOUW VAN 1980 TOT 2010 (X 1.000 TON)					
	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Consumptieaardappelen	3950	4688	4658	4811	5961	4523
Zetmeelaardappelen	2317	2461	2378	2529	2166	2254
Geest, zomer	190	160	164	184	287	287
Haver	94	58	16	15	13	9
Korrelmaïs				64	224	183
Rogge	39	19	36	42	29	11
Tarwe, winter	815	813	1040	1103	1032	1033
Tarwe, zomer	67	38	34	64	110	142
Ervten	26	41	47	30	37	34
Peen	155	224	369	369	385	487
Prei	51	66	94	117	95	82
Spruiten	87	83	92	88	80	62
Uien	452	479	497	484	929	1082
Witlof	33	57	80	86	70	67
Witte kool	94	99	115	109	120	128
Cichorei				184	184	181
Koolzaad	29	31	26	5	3	8
Vlas (lijnzaad)					4	4
Snijmaïs		1993	2363	2527	2851	3382
Sulkerbieten	5931	6335	8623	6499	6727	5931
Voederbieten	135	189	292	132	71	38
Zaaiuien	415	530	455	479	821	983

Bron: CBS

	AREALEN AKKERBOUW VAN 1980 TOT 2010 (X 1.000 HA)					
	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Totale cultuurgrond	2020	2019	2006	1965	1976	1938
Consumptieaardappelen	102	109	112	118	129	105
Zetmeelaardappelen	71	60	63	61	51	51
Braakland	5	5	6	11	24	35
Geest, zomer	41	32	30	32	43	48
Haver	18	11	3	3	2	2
Korrelmaïs	10	5	9	8	20	21
Rogge	1	1	1	1	2	2
Tarwe, winter	128	121	135	126	120	116
Tarwe, zomer	14	7	6	10	16	21
Grasland	1198	1164	1096	1048	1037	1000
Groenbemestingsgewassen	0	1	7	12		
Klaver en luzerne	2	3	6	6	7	6
Snijmaïs	139	177	202	219	205	235
Cichorei					5	4
Koolzaad	8	10	8	1	0	0
Vlas	4	4	4	4	4	2
Ervten (droog geoogst)	4	20	12	1	1	2
Sulkerbieten	121	131	125	116	111	91
Voederbieten	2	2	3	2	1	1
Zaaiuien	11	13	9	12	14	17
Akkerbouwzaden	20	16	26	22	22	28

Bron: CBS

Landbouwstatistieken